

IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O PRIVATNOJ ZAŠTITI

Učur, Marinko Đ.

Source / Izvornik: **Sigurnost : časopis za sigurnost u radnoj i životnoj okolini, 2011, 53, 133 - 140**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:118:391966>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

PRAVRI

Pravni fakultet Faculty of Law

Sveučilište u Rijeci
University of Rijeka

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Law](#)
[- Repository University of Rijeka, Faculty of Law](#)

uniri DIGITALNA
KNJIŽNICA

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

M. Đ. Učur*

IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O PRIVATNOJ ZAŠTITI

UDK 351.75(094.5)
PRIMLJENO: 3.5.2010.
PRIHVAĆENO: 7.2.2011.

SAŽETAK: U Narodnim novinama, broj 31/2010. objavljen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privatnoj zaštiti, a stupio je na snagu 18. ožujka 2010. godine. Zakon je usklađen s pravnom stečevinom Europske unije.

Izmijenjene su ili dopunjene odredbe kojima se Zakon o privatnoj zaštiti (N.N., br. 68/03.) usklađuje s akademskim i stručnim nazivima, akademskim stupnjom (N.N., br. 107/07.) i Prekršajnim zakonom (N.N., br. 107/07.). To se odnosi na uvjete za obavljanje poslova čuvara, osiguranje radne opreme, izdavanje radnih naloga, te odgovornu osobu u pravnoj osobi za poslove privatne zaštite. U ovome radu detaljnije se piše o tim promjenama.

Ključne riječi: zakon, privatna zaštita, čuvari, radna odora, radni nalog, odgovorna osoba za poslove privatne zaštite, protupravna djela

UVOD

Od 30. travnja 2003. godine primjenjuje se Zakon o privatnoj zaštiti.¹ Praksa je u primjeni ovoga Zakona uočila određena nepotpuno uređena pitanja, a što je zahtijevalo pokretanje postupka za izmjenu i dopunu Zakona. Hrvatski Sabor donio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privatnoj zaštiti² na sjednici 26. veljače 2010. godine, po hitnom postupku, s obzirom da se radi o propisu koji se usklađuje s pravnom stečevinom Europske unije.

Sadržaj Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privatnoj zaštiti (dalje u tekstu: Zakon – 2010.) raspoređen je u 44 članaka koji pripadaju

odredbama od I. do XI. glave Zakona o privatnoj zaštiti (dalje u tekstu: Zakon – 2003.).

Zakon - 2003. definirao je i razgraničio dvije djelatnosti zaštite osoba i imovine: jedna je ona koju organizira država s operativnim metodama i sredstvima prema posebnim propisima putem Ministarstva unutarnjih poslova i drugih tijela državne uprave, a druga je privatna zaštita, odnosno djelatnost zaštite osoba i imovine koju obavljaju pravne osobe i obrtnici „koji imaju odobrenje za obavljanje poslova privatne zaštite“, izvan opsega koji osigurava država.³

U članku 2. glave I. „Opće odredbe“ dodane su definicije pojmova koje „u smislu ovoga Zakona imaju... značenja“: zaštitarski subjekti,

*Dr. sc. Marinko Đ. Učur, redov. sveuč. profesor i znanstveni savjetnik (marinko.ucur051@gmail.com), Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Hahlić 6, 51000 Rijeka.

¹Zakon o privatnoj zaštiti (N.N., br. 68/03.).

²Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privatnoj zaštiti (N.N., br. 31/10.).

³Zakon o ustrojstvu i djelatnosti središnjih tijela državne uprave (N.N., br. 199/03., 30/04., 136/04., 22/05., 44/06., 5/08., 27/08., 77/09.); Zakon o policijskim poslovima i ovlastima (N.N., br. 76/09.); Zakon o policiji (N.N., br. 129/00., 41/08.).

perimetar, zaštitarski pas, štićeni objekt, odgovorna osoba za poslove privatne zaštite i kritična infrastruktura.⁴

Izmjene su izvršene i u glavi II. „Načini obavljanja djelatnosti privatne zaštite“, a odnose se na odredbe članka 3. i za slučaj „ukoliko pravne osobe i obrtnici žele zaštititi svoju imovinu i zaposlenike“; zatim na odredbe članka 5. o obavljanju poslova u sklopu djelatnosti privatne zaštite; izmijenjen je članak 8. o poslovima privatne zaštite; u članku 10., stavku 2. o sustavu tehničke zaštite; članak 11. prema kojem se poslovi tjelesne zaštite ne mogu obavljati na temelju ugovora o djelu; u članku 12. o vatrenom oružju za zaposlene zaštitare koji obavljaju „isključivo poslove osiguranja i pratnje novca, vrijednosnih papira i dragocjenosti“⁵.

U glavi III. „Uvjeti za obavljanje djelatnosti privatne zaštite“ izmjene i dopune izvršene su u odredbama članka 13. (o odgovornoj osobi); članka 14. (o prostoru za obavljanje tehničke zaštite); članka 18. (uvjeti za odgovornu osobu); članka 20. (uvjeti za čuvara); članka 21. i 22. (o oslobođanju od stručnog ispita); članka 23. i 24. (o uvjetima za rad zaštitara)⁶.

Stanovite izmjene i dopune odnose se i na glavu IV. „Ovlasti osoba koje obavljaju poslove privatne zaštite“ koje su suštinskog i formalnog karaktera (tjelesna zaštita, provjera zakonitosti primjene ovlasti čuvara i zaštitara, tehnička zaštita i dojavni centar)⁷.

To se odnosi i na glavu V. „Odore i iskaznica osobe koja obavlja poslove privatne zaštite“⁸.

U glavi VI. „Unutarnja čuvarska služba“ izmijenjene su odredbe članka 52., 53. i 54. Zakona – 2003.

Izmijenjene su i odredbe glave X. „Kazne odredbe“, a odnose se na novi sadržaj protupravnog ponašanja (prekršaja). Kazne su i do 100.000,00 kuna.⁹

Novo su odredbe članka 42. Zakona – 2010. kojima su propisane ovlasti ministra unutarnjih poslova da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donesu provedbene propise o „načinu i uvjetima obavljanja poslova privatne zaštite na javnim površinama; sadržaju i izgledu čuvarske i zaštitarske iskaznice odnosno iskaznice zaštitara tehničara, te izgledu i načinu nošenja odore službenika za nadzor zaštitarske i detektivske djelatnosti Ministarstva.“¹⁰

ZAŠTITARSKI SUBJEKTI, ZAŠTITARI I ČUVARI

„Zaštitarski subjekti su pravne osobe i obrti koji imaju odobrenje za obavljanje poslova privatne zaštite“.¹¹

U ovim subjektima nedostaje „veći broj stručno osposobljenih zaštitara i čuvara koji zbog niske cijene zaštitarskih usluga i zbog niskih plaća napuštaju poslove privatne zaštite“.¹² Nažalost, to je rezultiralo novom odredbom u Zakonu kojom se smanjuju uvjeti za izdavanje dopuštenja za obavljanje poslova čuvara, pa se u članku 11. Zakona – 2010. propisuje da se dopuštenje za obavljanje poslova čuvara može izdati osobi koja ima „najmanje nižu stručnu spremu u trajanju određenom posebnim propisima“ (članak 20., stavak 1., točka 3. Zakona – 2003. koji je propisivao najmanje srednju stručnu spremu), jer su „poslovi čuvara manje složeni od poslova zaštitara“. To nije sporno, ali se privatna zaštita ne može toliko pojednostaviti da je dovoljno „poznavanje hrvatskog jezika i latiničnog pisma najmanje na razini koja je potrebna za nesmetanu i nužnu komunikaciju“. Okolnosti su uvjetovale

⁴Zakon – 2010.: čl. 1.

⁵Zakon – 2010.: čl. 2., 3., 4., 5., 6. i 7.

⁶Zakon – 2010.: čl. 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14. i 15.

⁷Zakon – 2010.: čl. 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28. i 29.

⁸Zakon – 2010.: čl. 30., 31., 32. i 33.

⁹Zakon – 2010.: čl. 38., 39., 40. i 41.

¹⁰Zakon – 2010.: čl. 42.

¹¹Zakon – 2010.: čl. 1. Takvih je 2009. godine bilo 256 trgovačkih društava i 114 obrta tehničke zaštite (Iz obrazloženja Prijedloga Zakona – 2010.).

¹²Zakon – 2010.: (Iz obrazloženja Prijedloga Zakona – 2010.).

ovakvu izmjenu propisa, ali su ovlasti čuvara i njegove odgovornosti više razine i to će se teško „izmiriti“ u praksi.

Za zaštitara i čuvara zahtijevaju se stručni ispiti prema posebnom programu.¹³ Pored toga, osoba za obavljanje poslova čuvara, pored ostalog treba da „nije pravomoćno osuđena ili se protiv nje ne vodi kazneni postupak za kazneno djelo za koje se progona po službenoj dužnosti, osim za kazneno djelo izazivanja prometne nesreće iz nehaja, koja za posljedicu ima tjelesnu ozljedu ili materijalnu štetu, odnosno za istovjetno djelo u zemlji čiji je državljanin ili kojoj ima prebivalište“, odnosno „nije u posljednje tri godine prije podnošenja zahtjeva pravomoćno osuđen za prekršajno djelo s elementima nasilja odnosno istovjetno djelo u zemlji čiji je državljanin ili u kojoj ima prebivalište“.¹⁴

Pravna osoba i obrtnik moraju imati odgovornu osobu za poslove privatne zaštite. To je „fizička osoba koja je po zakonu ovlaštena zastupati pravnu osobu i koja je u njoj zaposlena na najmanje pola radnog vremena, odnosno vlasnik obrta“.¹⁵

Ministarstvo neće izdati odobrenje pravnoj osobi ako, pored ostalog, nema imenovanu odgovornu osobu za poslove privatne zaštite, kao i „akt o razvrstavanju radnih mjesta s opisom poslova te ovlastima zaposlenika za svako radno mjesto“. To je akt o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta koji u skladu sa Zakonom o radu može imati naziv (ime) *pravilnik*. U njemu, pored drugih sadržaja, moraju biti: opis poslova, ovlasti zaposlenika, radno mjesto, a onda i uvjeti za zasnivanje radnog odnosa, odnosno sklapanje ugovora o radu i dr.¹⁶

¹³Pravilnik o izobrazbi i stručnom ispitu za zaštitare i čuvare (N.N., br. 103/04., 21/07. i 86/08.).

¹⁴Zakon – 2010.: čl. 11.; Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (N.N., br. 107/07.); Popis stručnih naziva i njihovih kratica (N.N., br. 87/09.).

¹⁵Zakon – 2010.: čl. 1., t. 10. Pojam zastupanja je iz Zakona o trgovačkim društvima (N.N., br. 111/93., 34/99., 118/03., 146/08. (čl. 41.- 58.) iz Zakona o obveznim odnosima (N.N., br. 35/05.); (čl. 308. – 318.), a pojam radnog vremena iz Zakona o radu (N.N., br. 149/09.).

¹⁶Zakon – 2010.: čl. 8., Zakon o radu, cit.: čl. 125. i 126.

Obrtnik može obavljati poslove tehničke zaštite ako na temelju odobrenja Ministarstva ima najmanje srednju stručnu spremu tehničkog smjera i ispunjava uvjete iz članka 18., stavka 1., točka 1. (ima prebivalište, odnosno odobren boravak u Republici Hrvatskoj); 2. (je navršio/la 18 godina života); 4. (ima opću zdravstvenu sposobnost); 5. i 6. (nije pravomoćno osuđen/a za kazneno djelo i prekršaje kako propisuje Zakon); 7. (sigurnosne uvjete prema utvrđenju nadležne sigurnosne službe); 8. (poznaje hrvatski jezik i latinično pismo i dr.).¹⁷

Izmijenjene su odredbe članka 21. Zakona – 2003., tako da, sada prema članku 12. Zakona – 2010.: „Osobe koje imaju tri godine radnog iskustva na poslovima policijskog službenika, odnosno službenika Ministarstva koji obavlja nadzor poslova privatne zaštite, na vojno – policijskim poslovima Ministarstva obrane, istražnim poslovima, poslovima državnog odvjetništva, pravosudnog policajca, pripadnika gardijskih postrojbi ili pripadnika sigurnosnih službi, ne moraju polagati stručni ispit za čuvara, zaštitara i zaštitara – tehničara.“

Svi oni, ako su završili srednju školu smjera čuvar, zaštitar, policajac ili pravosudni policajac, te osobe koje su stekle stručni naziv stručni pristupnik, stručni prvostupnik ili magistar, smjer kriminalistika, ne moraju polagati izobrazbu za čuvara i zaštitara.¹⁸

„Izobrazbu čuvara i zaštitara može provoditi Ministarstvo i ustanove sukladno propisima o obrazovanju.“ Za provedbu izobrazbe čuvara i zaštitara ustanove moraju ishoditi odobrenje Ministarstva sukladno uvjetima koje propisuje ministar unutarnjih poslova. Do ove izmjene Ministarstvo nije moglo provoditi navedenu izobrazbu.¹⁹

¹⁷Zakon – 2010.: čl. 9. i 10., t. 4. Čl. 18., st. 1. (čl. 10.) odnosi se na zastupanje pravne osobe ako je u njoj zaposlena najmanje pola radnog vremena, odnosno vlasnik obrta, te prema t. 3. da ima najmanje stručni naziv stručni pristupnik ili stručni prvostupnik, odnosno odgovorna osoba u pravnoj osobi koja obavlja poslove tehničke zaštite – mora imati stručni naziv stručni pristupnik – tehničke struke ili stručni prvostupnik – tehničke struke.

¹⁸Zakon – 2003.: čl. 21., Zakon – 2010.: čl. 12.

¹⁹Zakon – 2003.: čl. 22., st. 1., Zakon – 2010.: čl. 13.

Dopuštenje je pojedinačni pravni akt. Izdaje se osobi za obavljanje poslova zaštitara ako ispunjava uvjete propisane Zakonom.²⁰

Uz uvjete propisane člankom 20. Zakona – 2003. zaštitar mora imati „završeno srednje obrazovanje u najmanje trogodišnjem trajanju“. Ostali uvjeti su prebivalište, odnosno boravak u Republici Hrvatskoj, 18 godina života, opća i *posebna zdravstvena sposobnost*, stručni ispit za zaštitara i ispunjavanje uvjeta za držanje i nošenje oružja utvrđene propisima o oružju.²¹ To je dokaz više o javnopravnim karakteristikama radnih odnosa zaštitara (i čuvara), odnosno zaštitara – tehničara.

Poznavanje hrvatskog jezika i latiničnog pisma dokazuje se diplomom o završenom školovanju na hrvatskom jeziku ili drugom odgovarajućom ispravom nadležne obrazovne organizacije. Drugi zahtjevi dokazuju se sukladno s propisima o općem i posebnom upravnom (pa i kaznenom) postupku.

„Dopuštenje za obavljanje poslova tehničke zaštite može se izdati osobi koja uz uvjete (propisane za zaštitara) ima najmanje srednju stručnu spremu tehničkog smjera²², te položen stručni ispit za zaštitara – tehničara.“²³

Imajući u vidu da je Zakon - 2010. usklađen s pravnom stečevinom EU-a, propisane su i posebne odredbe koje se *odnose na državljane država članice Europske unije i država potpisnica Ugovora o europskom gospodarskom prostoru*, tako da se na njih ne odnose propisani uvjeti iz Zakona – 2010. *koji reguliraju uvjete za osobu odgovornu za poslove privatne zaštite u pravnoj osobi ili kod obrtnika* (čl. 10.); za čuvaru (čl. 11.), te osobe koje imaju „dopuštenje za obav-

ljanje poslova privatne zaštite, izdano od države članice EU, odnosno države potpisnice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru“.²⁴

TJELESNA ZAŠTITA

Odredbe Zakona – 2003. koje se odnose na „ovlasti osoba kojima je izdano dopuštenje za obavljanje poslova tjelesne zaštite“ nisu značajnije mijenjane. U „Tjelesnoj zaštiti“ to su: provjera identiteta osoba, davanje upozorenja i zapovijed, privremeno ograničavanje slobode kretanja, pregled osoba, predmeta i prometnih sredstava, osiguranje mjesta događaja, uporaba zaštitarskog psa²⁵, uporaba tjelesne snage, uporaba vatrenog oružja, tako da, nadalje i čuvari mogu privremeno ograničiti slobodu kretanja, ali ne koristiti se zaštitarskim psom, tjelesnom snagom i oružjem.²⁶

Osobe koje obavljaju poslove privatne zaštite dužne su odmah izvijestiti policiju o svim spoznajama koje ukazuju na počinjenje kaznenog djela, počinitelja kaznenog djela ili na predmete koje su posložili ili su nastali počinjenjem kaznenog djela, odnosno prekršaja s elementima nasilja.²⁷

Preformulirane su odredbe o obvezi zaštitara da o ograničenju kretanja obavijesti policijsku upravu o tome najkasnije u roku od 24 sata²⁸, ali je izmijenjen st. 2. čl. 37. i sada glasi: „Čuvar ili zaštitar može zadržati osobu za koju procijenjeni da može dati obavijesti važne za razrješene događaja, te će o primjeni navedene ovlasti i razlozima za to bez odgode na prigodan način izvijestiti policiju, nakon čega će postupati po zapovijedi policije“.²⁹

²⁰Zakon – 2003.: čl. 23., Zakon – 2010.: čl. 14.

²¹„Posebna zdravstvena sposobnost ... zaštitara dokazuje se potvrdom ovlaštene zdravstvene ustanove ili specijaliste medicine rada u privatnoj praksi“ – Zakon – 2010.: čl. 14.; Zakon – 2003.: čl. 23., st. 2.

²²Zakon – 2003.: čl. 20.; Zakon – 2010.: čl. 11.: Uvjeti se odnose na prebivalište, odnosno boravište, godine života, opću i posebnu zdravstvenu sposobnost, osuđivanost, provjeru poznavanja hrvatskog jezika i latiničnog pisma i dr.

²³Zakon – 2003.: čl. 24., Zakon – 2010.: čl. 15.

²⁴Zakon – 2010.: čl. 10.; Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i država članica potpisan u Luksemburgu 29.10.2001. (N.N. – Međunarodni ugovori, br. 14/01., 1/05., 11/06.).

²⁵Zakon – 2010.: čl. 15. (Zaštitarski pas je posebno izvježban pas koji se može koristiti u obavljanju tjelesne zaštite - čl. 1., st. 1., t. 8.).

²⁶Zakon – 2010.: čl. 16., st. 2.

²⁷Zakon – 2010.: čl. 17. (novi st. 3. čl. 28. Zakona – 2003.).

²⁸Zakon – 2010.: čl. 18. (vidi čl. 34., st. 2. i 3. Zakona – 2003.).

²⁹Zakon – 2010.: čl. 19. (vidi čl. 37., st. 2. Zakona – 2003.).

Zaštitarskim psima smiju se koristiti samo za osiguranje osoba i objekata unutar šticeenog perimetra („Šticeeni objekt je onaj građevinski objekt, vozilo, plovilo ili osoba koji se štite tjelesnom ili tehničkom zaštitom“, a „Perimetar je vanjski rub prostora oko šticeenog objekta ili osobe“).³⁰

Preciznije se propisuju slučajeви u kojima zaštitari mogu nositi propisane vrste kratkog vatrenog oružja, kao i način postupanja u slučaju uporabe vatrenog oružja.³¹

Taj postupak je precizno propisan, kao i postupanje osobe ovlaštene za primjenu ovlasti (odmah obavijestiti policiju i odgovornu osobu za poslove privatne zaštite u pravnoj osobi ili kod obrtnika, a ovi o tome daju pisano izvješće u roku od 48 sati s točno propisanim sadržajem).³² Policijska uprava ocjenjuje zakonitost primjene ovlasti „pa ukoliko ocijene da su ovlasti nezakonito primijenjene, o tome izvješćuje pravnu osobu“, a ako je to učinjeno „u granicama ovlasti isključena je odgovornost čuvara ili zaštitara koji ih je uporabio“.

TEHNIČKA ZAŠTITA

Tehnička zaštita osoba i imovine provodi se tehničkim sredstvima i napravama, uz primjenu raznih oblika tehničkog šticeenja, pa i „zaštite prilikom obavljanja poslova osiguranja i pratnje novca, vrijednosnih papira i dragocjenosti“. Tehnička zaštita provodi se unutar šticeenog perimetra objekta, na javnim površinama, te prilikom obavljanja poslova osiguranja i pratnje novca, vrijednosnih papira i dragocjenosti.³³

Tehnička sredstva i naprave, odnosno sustavi tehničke zaštite moraju se upotrebljavati isključivo u svrhu zbog koje su ugrađeni, a provedba tehničke zaštite mora biti sukladna propisima o uvjetima i načinu provedbe tehničke zaštite.³⁴

Izmijenjen je članak 45. Zakona – 2003., tako da „Poslove tehničke zaštite mogu obavljati osobe koje imaju dopuštenje za obavljanje poslova zaštite-tehničara“. Poslove postavljanja uređaja i sustava tehničke zaštite obavlja radnik zaposlen u pravnoj osobi i kod obrtnika koji ima završenu srednju strukovnu kvalifikaciju u tehničkom obrazovnom programu, a projektiranje i izradu prosudbe ugroženosti zaštitar-tehničar „koji ima najmanje naziv stručni pristupnik – tehničke struke ili srednju stručnu spremu tehničkog smjera i najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima tehničkog šticeenja“. Nadalje, nadzor i reviziju tih poslova „može obavljati zaštitar-tehničar, koji ima najmanje stručni naziv magistar tehničke struke ili specijalnost tehničke struke“.³⁵

DOJAVNI CENTAR

Novim odredbama članka 46. utvrđuje se ustrojavanje dojavnog centra: subjekti, odobrenje, „posada“ od jednog zaštitara koji mora biti „u telekomunikacijskoj vezi s dojavnim centrom i koji tom prilikom može nositi oružje“. Objekt koji se štiti mora biti na području jedne županije (iste) ili na udaljenosti do 50 km od mjesta interventnog tima (zaštitara), ili većoj ako se radi o otocima ili područjima slabe naseljenosti.³⁶

ODORE I ISKAZNICE

Poslovi tjelesne zaštite u pravilu se obavljaju u odori. „Odora ne smije biti po boji, kroju i oznakama jednaka ili slična odori hrvatske vojske, odorama pripadnika Ministarstva unutarnjih poslova ili odori državnih službenika drugih tijela državne vlasti, kao ni odori osoba koje za istu pravnu osobu obavljaju druge poslove koji ne spadaju u poslove privatne zaštite“.³⁷ „Poslodavac je dužan zaposlenicima osigurati radne odore“.³⁸

³⁰Zakon – 2010.: čl. 1., st.1., t. 7. i 9., čl. 20. i 21.; Zakon – 2003.: čl. 2.

³¹Zakon – 2010.: čl. 22.

³²Zakon – 2010.: čl. 23.; Zakon – 2003.: čl. 41.

³³Zakon – 2010.: čl. 25.; Zakon – 2003.: čl. 43.

³⁴Zakon – 2010.: čl. 25.; Zakon – 2003.: čl. 44.; Pravilnik o uvjetima i načinu provedbe tehničke zaštite – N.N., br. 198/03.

³⁵Zakon – 2010.: čl. 27.; Zakon – 2003.: čl. 45.

³⁶Zakon – 2010.: čl. 28.; Zakon – 2003.: čl. 46. „Dojavni centar pravne osobe i obrtnika dužan je odmah izvjestiti policiju o svim saznanjima koja ukazuju na kazneno djelo ili prekršaj“ (Zakon – 2010.: čl. 29.).

³⁷Zakon – 2010.: čl. 30.; Zakon – 2003.: čl. 48., st. 5.

³⁸Zakon – 2010.: čl. 31.; Zakon – 2003.: čl. 49.

Zaštitar ima zaštitarsku, a čuvar čuvarsku iskaznicu „istaknutu na vidljivom mjestu, te mora posjedovati radni nalog koji im je dužan izdati poslodavac“. Zaštitar-tehničar mora imati radni nalog i iskaznicu zaštitara-tehničara.

Poslodavac obavještava policijsku upravu o zapošljavanju zaštitara, čuvara i zaštitara-tehničara u roku od tri dana. Policijska uprava tim osobama oduzima iskaznicu ako im prestane radni odnos ili nastupi drugi razlog zakonom određen.³⁹

UNUTARNJA ČUVARSKA SLUŽBA

„Radi ustrojavanja zaštite svojih radnika i svoje imovine pravne osobe i obrtnici mogu osnovati unutarnju čuvarsku službu“. Uvjete za to propisuje Zakon u članku 52., stavku 2. Zakona (2003.).

Postupak osnivanja, ustrojavanja i početka s radom unutarnje čuvarske službe provodi se prema Zakonu o općem upravnom postupku i posebnom upravnom postupku u skladu sa Zakonom (2003. i 2010.), Zakonom o trgovačkim društvima i Zakonom o obrtu.

„Zaposlenici unutarnje čuvarske službe imaju ovim Zakonom propisane ovlasti čuvara, zaštitara i *zaštitara-tehničara*“.⁴⁰ Zaštita svojih radnika i imovine može se realizirati ne samo unutar vlastitog poslovnog prostora, nego po potrebi i izvan njega (npr. neposredna tjelesna zaštita).

KAZNENE ODREDBE

Zakonom 2010. izmijenjene su odredbe članka 62., 63., 64. i 65. Zakona – 2003. kojima su propisane kaznene odredbe, a izvršeno je i usklađivanje s odredbama Prekršajnog zakona.⁴¹

³⁹Zakon – 2010.: čl. 33.; Zakon – 2003.: čl. 51.

⁴⁰Zakon – 2010.: čl. 35., 36. i 37.; Zakon – 2003.: čl. 52., 52. i 54.

⁴¹Zakon – 2010.: čl. 38., 39., 40. i 41.; Zakon – 2003.: čl. 62., 63., 64. i 65.; Prekršajni zakon - N.N., br. 107/07.

Terminologija je usklađena. Bića prekršajnog djela usklađena su s izmjenama i dopunama u Zakonu - 2010., a odnose se na: obavljanje zaštitarskih poslova; unutarnju zaštitarsku službu, registracije i odobrenja za obavljanje privatne zaštite, posebne poslove i odobrenja, vatreno oružje, osobe bez dopuštenja, nadzor i drugo, kako za pravne osobe tako i za obrtnika, te za odgovorne osobe za poslove privatne zaštite, te za ponovljene prekršaje. Za navedene prekršaje kazna je i do 100.000,00 kuna, a od 20.000,00 do 60.000,00 kuna ako obavlja poslove privatne zaštite bez ugovora, za povredu normi za sredstva i naprave, na povrede radnopravnih normi (ugovor, izobrazba čuvara i zaštitara, rad suprotan propisu kojeg obavljaju čuvari, zaštitari i zaštitari-tehničari), korištenje zaštitarskih pasa izvan štićenog perimetra, protupravna uporaba vatrenog oružja, tehničke zaštite, dojavnog centra, ponašanje suprotno policijskim rješenjima i podzakonskim propisima, uz mogućnost izricanja zaštitne mjere obavljanja djelatnosti privatne zaštite u trajanju do jedne godine.

Prekršaji su i obavljanje privatne zaštite na javnim površinama, protivno dozvoli, neodržavanje sustava tehničke zaštite, izvještaji policijski, rad bez odore i iskaznice, te radnog naloga, zbog nevođenja propisanih upisnika, za što se mogu izreći novčane kazne od 10.000,00 do 30.000,00 kuna.

Posebno su propisani prekršaji i kazne za čuvar, zaštitare, zaštitare-tehničare zbog povrede odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega.

ZAKLJUČAK

Od 26. ožujka 2010. godine primjenjuje se Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privatnoj zaštiti. Osnovni tekst Zakona o privatnoj zaštiti objavljen je u N.N., br. 68/03., a prije izmjena primjenjivao se šest godina u brojnim odnosima i među brojnim subjektima (256 trgovačkih društava i 114 obrta tehničke zaštite).

To su složeni odnosi. Osnivanje, registracija i rad zahtijevaju brojne dozvole, a zapošljavanje i radni status čuvara, zaštitara i zaštitara-tehničara

ra prate oznake javnopravnog karaktera (godine života, stručna sprema, obrazovanje, posebna zdravstvena sposobnost, iskaznice, radni nalozi, dozvola za nošenje oružja i drugi).⁴²

Zakon je usklađen s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije 2008/C 115/1 od 9. svibnja 2008. godine. Cilj je zaštititi „kritičnu infrastrukturu koju čine djelatnosti, mreže, usluge i materijalna i informacijska tehnologija, čiji bi kvar ili uništenje značajno utjecalo na zdravlje i sigurnost građana ili na učinkovito djelovanje državne vlasti“. To čine pravne osobe ili obrtnici, pred državne zaštite, koji za to imaju odobrenje.

Poslovi privatne zaštite obavljaju se unutar šticićenog objekta i oko njega, oko šticićene osobe, te i na javnoj površini. Izvršitelji su čuvari i zaštitari.

U tim odnosima sudjeluju: Ministarstvo unutarnjih poslova, policijske uprave, korisnici privatne zaštite i davatelji usluga. Između naručitelja i davatelja sklapa se ugovor, pa je potrebno imati i znanja iz obveznih odnosa.⁴³

Osobe odgovorne za poslove privatne zaštite u pravnoj osobi ili kod obrtnika ako su državljani država članica EU-a i država potpisnica Ugovora o europskom gospodarskom prostoru ne mora-

ju ispuniti uvjete koji su zakonom propisani za hrvatske državljane. To se odnosi i na čuvere, zaštitare i zaštitare-tehničare.

Jedna od javnopravnih karakteristika radnih odnosa zaposlenih u privatnoj zaštiti jest i izobrazba koju može provoditi Ministarstvo unutarnjih poslova i ustanove sukladno propisima o obrazovanju.

Najviše se primjenjuju opći upravni i posebni upravni postupak, te propisi o upravnim sporovima.⁴⁴ Puno je zahtjeva, dokaza, odobrenja, dopuštenja, upozorenja, izvješća i dr.

Do kraja rujna 2010. godine Ministar unutarnjih poslova treba donijeti provedbene propise označene u članku 42. Zakona (2010.), a navedeni su u ovome radu.

„Radi promicanja i obilježavanja zaštitarske djelatnosti ustanovljuje se „Dan zaštitarstva“ koji se obilježava 21. rujna na dan Svetog Mateja“.

Odredbe članka 10., stavka 3. i članka 11., stavaka 2. i 3. ovoga zakona, stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji (o državljanima država EU i njihovom radu u privatnoj zaštiti u Republici Hrvatskoj „pod posebnim uvjetima“).

⁴²Učur, Marinko: Radni status zaštitara, Pravni fakultet, Rijeka, 2008. Granski kolektivni ugovor za zaštitarsku djelatnost - N.N., br. 120/08.; Odluka o proširenju primjene kolektivnog ugovora za zaštitarsku djelatnost - N.N., br. 145/08.

⁴³Zakon o obveznim odnosima - N.N., br. 35/05.

⁴⁴Zakon o općem upravnom postupku - N.N., br. 47/09.; Zakon o upravnim sporovima - N.N., br. 20/10.

AMENDMENTS TO THE PRIVATE SECURITY ACT

SUMMARY: Narodne novine (official state gazette), No. 31/2010 published the Act on the Amendments to the Private Security Act which came into effect on 18 March 2010. The Act is now harmonised with the European Union legal system. The amendments were made to harmonise the Private Security Act (N.N. No. 68/03) with the academic and expert nomenclature, academic level (N.N. No. 107/07) and the Minor Offence Act (N.N. No. 107/07). The amendments regulate the work conditions for guards, equipment security, work order issuance, and the work duties of the person responsible in the company for private security matters. The paper presents in detail these amendments.

Key words: *act, private security, guards, work uniform, work order, person responsible for private security, illegal acts*

*Subject review
Received: 2010-05-03
Accepted: 2011-02-07*